

การบริหารจัดการที่ดีของวิทยาลัยชุมชน ในประเทศไทย

GOOD GOVERNANCE OF COMMUNITY COLLEGES IN THAILAND

ณรงค์ศักดิ์ พูลเงิน¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารองค์การ ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ ด้านวัฒนธรรมองค์การ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านกระบวนการ/เทคโนโลยี ด้านภาวะผู้นำ ด้านนโยบาย กลยุทธ์ ยุทธวิธี ด้านทรัพยากรทางการบริหารจัดการ และด้านสมรรถนะทางการบริหาร 2) เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการที่ดี ประกอบด้วย 10 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความพร้อมรับผิด หลักความคุ้มค่า ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการบริหารองค์การที่มีผลต่อการบริหารจัดการที่ดีของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการ ข้าราชการ พนักงานข้าราชการ และลูกจ้างชั่วคราวของวิทยาลัยชุมชน ที่อยู่ใน 20 จังหวัด คือ แม่ฮ่องสอน พิจิตร ตาก บุรีรัมย์ มุกดาหาร หนองบัวลำภู สระแก้ว อุทัยธานี ระนอง นราธิวาส ยะลา ปัตตานี ยะลา สุราษฎร์ธานี ตรัง สตูล พังงา แพร่ สงขลา และน่าน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 229 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .989 (α coefficient = .989) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน และการถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการที่ดีของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย โดยรวมมีระดับการปฏิบัติปรับปรุงให้ดีขึ้น เมื่อพิจารณาการบริหารจัดการที่ดีของวิทยาลัยชุมชนเป็นรายด้าน พบว่า อันดับแรก คือ ด้านหลักความโปร่งใส รองลงมา คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักคุณธรรม

ผลการวิเคราะห์การบริหารองค์การของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทยมีระดับการปฏิบัติปรับปรุงให้ดีขึ้น เมื่อพิจารณาการบริหารองค์การของวิทยาลัยชุมชนเป็นรายด้าน พบว่า อันดับแรก คือ ด้านวัฒนธรรมองค์การ รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำ และด้านโครงสร้างองค์การ

คำสำคัญ : การบริหารองค์การ การบริหารจัดการที่ดี วิทยาลัยชุมชน

Abstract

The purposes of this research were : 1) to examine the level of the organizational management of community colleges, including (1) organization culture, (2) policy-strategy-tactics, (3) organization structure, (4) process/technology, (5) leadership, (6) administrative resources, and (7) managerial competency ; 2) to examine the level of good governance principles which included (1) rule of law, (2) integrity, (3) transparency, (4) participation, (5) accountability, (6) efficiency, (7) human resource development, (8) learning organization, (9) management, (10) information technology and communication; 3) to examine the relationship between organizational management and the good governance of community colleges in thailand

The population of this research was Chairpersons of the community colleges of 20 provinces in areas along the Thailand, including Mae Hong Son, Phichit, Tak, Buriram, Mukdahan, Nong Bua Lam Phu, Sa Kaeo, Uthai Thani, Ranong, Narathiwat, Yala, Pattani, Yasothon, Samut Sakhon, Trat, Satun, Phangnga, Phrae, Songkhla and Nan. Data were collected by using questionnaires on target groups who were 229 Chairpersons. The instrument used for this research was questionnaire items developed to test a confidence level at .989 (? Coefficient = 0.989). The statistical analysis used was descriptive statistics, frequency, percentage, mean, standard deviation, correlation analysis and Inferential statistics multiple regression analysis. (stepwise selection)

The result of the research on level of the good governance principles of community colleges was of average. The highest point was transparency, the second was participation and the third was integrity.

The result of the research on level of the organizational management of community colleges was of average. The highest point was organization culture, the second was leadership and the third was organization structure.

Keywords: organizational management, good governance principles, community colleges

บทนำ

ในปัจจุบันการบริหารและการจัดการในภาครัฐและภาคเอกชนได้มีการให้ความสำคัญกับระบบคุณธรรมและจริยธรรม เนื่องจากการบริหารและการจัดการทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนประสบกับภาวะวิกฤติอันเกิดจากการทุจริตที่ระบาดออกไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ความไม่รับผิดชอบต่องานหรือส่วนรวม คำนึงแต่ประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง อันเป็นการบริหารจัดการที่ขาดคุณธรรมและจริยธรรม การบริหารจัดการที่ดีในภาครัฐ หรือบางที่เรียกกันว่าธรรมาภิบาล นั้น (Good Governance) จะช่วยกระตุ้นการพัฒนาและขยายตัวของจริยธรรมในการบริหารงานในหน่วยงานราชการ ทำให้หลักธรรมาภิบาลได้มีการนำมาใช้อย่างกว้างขวางในช่วงระยะ 20 ปีที่ผ่านมา ซึ่งหลักฐานที่ปรากฏในเอกสารหลายเล่มชี้ตรงกันว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) ปรากฏเป็นครั้งแรกในรายงานเรื่อง Sub-Sahara African : From Crisis to Sustainable Growth โดยกล่าวถึงความสำคัญของการมีธรรมาภิบาลในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา และประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลาย และสรุปว่า ภาวะด้อยการพัฒนาและปัญหาความยากจนที่เกิดขึ้นในประเทศในซีกโลกใต้ โดยเฉพาะในแถบละตินอเมริกาและแอฟริกา ซึ่งองค์การทางการเงินระหว่างประเทศไม่สามารถแก้ปัญหา หรือให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจแก่ประเทศต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากปัญหาการบริหารจัดการที่ไม่ดีของประเทศนั้น ๆ ธนาคารโลกจึงได้ใช้หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นเงื่อนไขสำคัญในการพิจารณาอนุมัติให้กู้ โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการบริการภาครัฐที่ดีขึ้นด้วยการใช้หลักนิติธรรม รวมทั้งการกำจัดปัญหาคอร์รัปชันในประเทศเหล่านั้นให้หมดสิ้นไป

ต่อมาในปี ค.ศ.1990 องค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development

Program; UNDP) ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาวิเคราะห์ในเอกสาร Governance for Sustainable Human Development และส่งผลให้แนวคิดเรื่องธรรมาภิบาล ได้รับความสำคัญมากขึ้นและกลายเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาระดับสากลในช่วงปี ค.ศ. 1995 ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) ได้จัดประชุมองค์การให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ได้แก่ ธนาคารโลก (World Bank) องค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UN) และองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) เป็นต้น และทำให้แนวคิดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) กลายเป็นข้อสรุปในการกำหนดเงื่อนไขในการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ เพื่อสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนและการช่วยบรรเทาปัญหาความยากจน โดยในตอนแรกเริ่มนั้น หลักธรรมาภิบาลได้เน้นให้ความสำคัญกว้าง ๆ ใน 3 ลักษณะ คือ (1) โครงสร้างและรูปแบบของระบอบทางการเมือง (2) กระบวนการและขั้นตอนที่ผู้มีอำนาจในทางการเมืองใช้เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อพัฒนาประเทศ และ (3) ความสามารถของผู้มีอำนาจในการบริหารประเทศในการวางแผนเพื่อกำหนดนโยบายและการแปลงแผนและนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้หน่วยงานและเครือข่ายในองค์กรผลักดันให้ประเทศต่าง ๆ ดำเนินตามแนวทางธรรมาภิบาล และต่อมาธรรมาภิบาลได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายโดยเฉพาะภายหลังจากการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ (สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์, 2549, หน้า 72 และสมบุรณ์ ศิริประชัย, 2550, หน้า 125)

สำหรับประเทศไทย หลักธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดที่ได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในช่วงหลังวิกฤติการณ์เศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากการทำหนังสือแสดงเจตจำนงในการขอกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (Inter-

national Monetary Fund; IMF) จำนวน 17,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยรัฐบาลไทยได้ให้คำมั่นว่าจะต้องสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในการบริหารจัดการภาครัฐให้ได้ ดังนั้น แนวคิดเรื่องหลักธรรมาภิบาลจึงเป็นส่วนหนึ่ง ที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับข้อตกลงในการรับความช่วยเหลือดังกล่าว จากการศึกษาพบว่า หลักธรรมาภิบาลได้ถูกกำหนดไว้ในเจตนารมณ์ของกฎหมายต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องตามลำดับ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552, หน้า 4-9)

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้ดำเนินการวางรากฐานของธรรมาภิบาลโดยมีหลักการสำคัญ ได้แก่ การสร้างความโปร่งใสในการบริหารประเทศการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งระดับชาติ ท้องถิ่น ชุมชน และในทุกระดับตั้งแต่ร่วมรับรู้ไปจนถึงร่วมทำและร่วมรับผลประโยชน์

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้กำหนดว่าการบริหารจัดการประเทศต้องเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลให้เข้มแข็ง เพื่อให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล อันเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่จะช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาคอขวดจนถึงขั้นวิกฤตทั้งในภาคเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง นอกจากนี้รัฐบาลจะต้องส่งเสริมค่านิยมและวิถีปฏิบัติที่ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ ถูกต้อง เป็นธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยเฉพาะการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดอันเป็นองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

3. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (ขณะศักดิ์ ยวบูรณ์, 2543, หน้า 3-12) ได้กำหนดให้ทุกส่วนราชการต้องถือปฏิบัติและรายงานผลการ

ปฏิบัติต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี โดยได้ระบุถึงหลักการและสาระสำคัญของธรรมาภิบาลไว้ 6 หลัก ดังนี้ (1) หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมาย และกฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล (2) หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ (3) หลักความโปร่งใส เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสะดวก และมีกระบวนการที่เอื้อให้ประชาชนสามารถร่วมตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน (4) หลักความมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับรู้และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแสดงความเห็น การไต่สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์การแสดงประชามติ (5) หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน และ (6) หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้มีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า รวมถึงสร้างสรรค์สินค้าและให้

บริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติ (บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี, 2544, หน้า 127)

4. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 มีเจตนารมณ์ว่า “การบริหารราชการจะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเกิดความสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและสนองตอบความต้องการของประชาชน”

5. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” ในภาพรวมซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการในการกระทำการใดภารกิจหนึ่งว่า ต้องมีความมุ่งหมายให้บรรลุเป้าหมายในสิ่งเหล่านี้ กล่าวคือ (1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน (2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น (5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ (6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ และ (7) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

6. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ระบุสาระสำคัญที่เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไว้ดังนี้ (1) หมวด 4 มาตรา 74 วรรคหนึ่ง “บุคคลผู้เป็นข้าราชการ ลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ

รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” (2) หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 3 มาตรา 78 “รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายใน ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน โดยพัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบ และวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหาร ราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ” และ “จัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นเพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน”

ภายหลังจากที่ประเทศไทยประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้เกิดมีความเปลี่ยนแปลงในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากประชาชนในหน่วยงานภาครัฐ รัฐบาลได้วางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทย (พ.ศ. 2546-2550) ซึ่งมีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เป็นแกนนำในการพัฒนาระบบราชการไทย ทั้งส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค โดยมุ่งเน้นในเรื่อง การปรับปรุงคุณภาพการให้บริการสาธารณะ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการการพยายามผลักดันให้เกิดการบริหารราชการในระบบเปิด ที่เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศกับภาคราชการทั้งนี้โดยได้มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลัก เกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 อันมีเป้าหมายสำคัญในการให้ความสำคัญกับประชาชนและจัดเป็นกฎหมายที่เสริม

สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เกิดขึ้นในภาคราชการโดยรวม ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีหลักสำคัญเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้เป็นที่ประจักษ์ชัดเจนยิ่งขึ้น สนับสนุนให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยอย่างเป็นรูปธรรม มีการเน้นย้ำคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม และธรรมาภิบาลอันเป็นหลักจรรยาบรรณ (ถวิลชาติ บวรกุล, 2551, หน้า 11-12)

โดยในส่วนของวิทยาลัยชุมชนนั้นเป็นหน่วยงานราชการหน่วยงานหนึ่ง ที่ได้มีการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ซึ่งบัญญัติให้มีกระทรวงศึกษาธิการ โดยการจัดระเบียบกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ซึ่งได้แก่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ภายใต้ปรัชญาว่า “เสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อเพิ่มคุณค่าชีวิตและศักยภาพของบุคคลและชุมชน” และยึดหลักการในการดำเนินงานเพื่อการให้บริการที่เปิดกว้าง เข้าถึงง่าย มีหลักสูตรหลากหลาย สามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และผนึกกำลังเครือข่ายชุมชนและมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรของรัฐและเอกชนที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และที่สำคัญการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนจะต้องเป็นการริเริ่มจากชุมชนภายใต้วิสัยทัศน์ “ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน” โดยมีพันธกิจหลักคือ (1) จัดการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาทั้งสายวิชาการและวิชาชีพ ในหลักสูตรอนุปริญญา และหลักสูตร

ประกาศนียบัตรที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน (2) ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะการเรียนรู้ และทักษะชีวิต (3) บริการทางวิชาการต่อชุมชน (4) วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และ (5) วิจัยสถาบันเพื่อพัฒนาการดำเนินงานมีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมกับชุมชนและจากพระราชบัญญัติที่ออกตามนัยของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นนั้น ส่งผลให้การบริหารงานของวิทยาลัยชุมชนจะครอบคลุมในเรื่องเกี่ยวกับโครงสร้าง องค์การ การแบ่งส่วนงาน การจัดระบบครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และการจัดระบบทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ ในส่วนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รัฐบาลได้ทยอยเสนอไปยังรัฐสภาเพื่อให้มีผลในทางปฏิบัติสำหรับการจัดโครงสร้าง องค์การ การแบ่งส่วนงานนั้น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้บัญญัติให้กระทรวงศึกษาธิการจัดระบบบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐใหม่ ในกรณีนี้ ให้ปรับสำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชนเข้าสู่โครงสร้างใหม่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งต่อมาในวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ “กฎกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาในรูปแบบวิทยาลัยชุมชน พ.ศ. 2546” ขึ้น เป็นกฎหมายรองรับการดำเนินงานวิทยาลัยชุมชน โดยสาระสำคัญหลัก คือ (1) ให้วิทยาลัยชุมชนเป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาซึ่งบริหารจัดการโดยชุมชน (2) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษาและฝึกอบรมด้านวิชาการและวิชาชีพตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลในชุมชน (3) ให้วิทยาลัยชุมชนเป็นส่วนราชการในสำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการ

อุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (4) การบริหารงาน ประกอบด้วย 2 ส่วน คือหน่วยงานนโยบาย ประกอบด้วย คณะกรรมการวิทยาลัยชุมชน และสำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน หน่วยปฏิบัติการ ประกอบด้วย สภาวิทยาลัยชุมชน และวิทยาลัยชุมชนพร้อม ๆ กับการประกาศพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้มีกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนด ให้สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชนมีบทบาทหน้าที่ การจัดการศึกษาในรูปแบบวิทยาลัยชุมชน (สำนัก บริหารงานวิทยาลัยชุมชน, 2548, หน้า 45-48)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ที่กล่าวมาแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของวิทยาลัย ชุมชนที่มีบทบาทสำคัญในการให้บริการทางการ ศึกษาแก่ประชาชนในชุมชน ซึ่งการบริหารงานของ วิทยาลัยชุมชนนั้นจะประสบความสำเร็จมากน้อย เพียงใดนั้น ปัจจัยสำคัญ คือ ความสามารถในการ บริหารงานของแต่ละวิทยาลัยชุมชน ซึ่งแนวทาง หนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาลได้สนับสนุน และส่งเสริมให้ทุกวิทยาลัยชุมชนนำการบริหาร จัดการที่ดีไปใช้ในการบริหารวิทยาลัยชุมชนให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาระดับปัจจัยการบริหารองค์การของวิทยาลัย ชุมชนในประเทศไทย ว่าเป็นอย่างไร และศึกษาปัจจัย การบริหารองค์การที่มีผลต่อการบริหารจัดการที่ดี ของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย ว่าคืออะไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารองค์การของ วิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ ด้านวัฒนธรรมองค์การ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านกระบวนการ/เทคโนโลยี ด้านภาวะผู้นำ ด้าน นโยบาย กลยุทธ์ ยุทธวิธี ด้านทรัพยากรทางการ บริหารจัดการ และด้านสมรรถนะทางการบริหาร

2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการที่ดี ของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย ประกอบด้วย 10 หลักคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความ โปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความพร้อมรับผิด หลักความคุ้มค่า หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หลักองค์กรแห่งการเรียนรู้ หลักการบริหารจัดการ และหลักการเทคโนโลยีสารสนเทศ

3. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารองค์การที่มี ผลต่อการบริหารจัดการที่ดีของวิทยาลัยชุมชนใน ประเทศไทย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารองค์การของ วิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย ในภาพรวมมีระดับ การปฏิบัติปรับปรุงให้ดีขึ้น คือ หน่วยงานให้ความสำคัญกับการทำงานในหน้าที่หน่วยงานเปิดโอกาสให้ บุคลากรมีความเป็นอิสระทางความคิด การสั่งการ หรือการใช้อำนาจต้องผ่านคณะกรรมการผู้บริหาร ผู้ ปฏิบัติงานมีอำนาจการตัดสินใจอย่างอิสระ มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในดำเนินงานเชื่อมโยง ระหว่างเจ้าหน้าที่กับนักศึกษา มีการใช้ความรู้จาก หลายศาสตร์มาใช้ในการดำเนินงาน หน่วยงานมี ความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดี มีความ รอบรู้และความเข้าใจงานในหน้าที่และงานอื่นที่ เกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ของวิทยาลัยชุมชนแต่ละแห่ง เป็นตามบริบทพื้นที่ ผู้บริหารสามารถกำหนด กลยุทธ์ในการพัฒนาวิทยาลัยได้ครอบคลุม มี แนวทางการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพต่อนักศึกษาสู่ ชุมชน มีการวางแผนในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะ ยาว มีทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร จัดการบริหารงบประมาณในวิทยาลัยชุมชนให้เกิด ประโยชน์วิทยาลัยชุมชนเป็นสถานศึกษา เป็นทาง เลือกของประชาชนในการเข้ารับการศึกษาตาม ความเหมาะสมและข้อจำกัดของแต่ละบุคคล วิทยาลัยชุมชนต้องพัฒนาให้มีความพร้อมด้าน

ทรัพยากรของการบริหารจัดการ มีการวางแผนที่เหมาะสมต่อภารกิจ ให้ความตระหนักกับบุคลากรที่มีอยู่ให้มากกว่านี้ จัดระบบความก้าวหน้าทางวิชาการ และเปิดโอกาสให้มีการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ อย่างเต็มตามศักยภาพ และเกิดความคุ้มค่า

2. ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการที่ดีของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย ในภาพรวมมีระดับความสำเร็จปรับปรุงให้ดีขึ้น คือ มีการใช้กฎระเบียบในการปฏิบัติงานอยู่บนพื้นฐานของการคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน การให้บริการของหน่วยงานของเราอยู่บนพื้นฐานที่แสดงให้เห็นถึงการเคารพกฎระเบียบ ให้โอกาสนักศึกษาทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ในการเข้าถึงบริการต่าง ๆ มีการกำหนดมาตรฐานให้ผู้ปฏิบัติงานยึดถือหลักคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม มีช่องทางให้ประชาชนได้รับโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก หน่วยงานสามารถชี้แจงอธิบายต่อสาธารณชนได้ถึงเหตุผลในการตัดสินใจดำเนินงาน มีการนำความคิดเห็นจากนักศึกษา มาปรับปรุงการทำงานอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับของการปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ในวิทยาลัยชุมชนร่วมกัน มีการสร้างเสริมค่านิยมใหม่ ที่เน้นเรื่องการบริหารงานที่ดี มีความเป็นวิชาชีพให้กับบุคลากร มีมาตรการกำกับดูแลการดำเนินงาน โดยสามารถรักษากรอบการดำเนินงานไว้ได้อย่างต่อเนื่อง มีแผนการดำเนินงานเพื่อรณรงค์ให้นักศึกษาและประชาชนร่วมมือร่วมใจกันประหยัดทรัพยากรในท้องถิ่น มีเป้าหมายชัดเจนในการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักศึกษา มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและนักศึกษา บุคลากรในหน่วยงานมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สนับสนุนให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการความรู้ขององค์การ บุคลากรของหน่วยงานของเรา นำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้มาใช้ปรับปรุงการ

ปฏิบัติงาน มีการกระจายงบประมาณไปยังฝ่ายต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ สามารถเข้าถึงเครือข่ายสารสนเทศได้อย่างสะดวก นักศึกษาและประชาชนสามารถติดต่อสอบถามข้อมูล แสดงความคิดเห็นผ่านทางเครือข่ายสารสนเทศ

3. ปัจจัยการการบริหารองค์การที่มีผลต่อการบริหารจัดการที่ดีของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย มี 4 ด้าน คือ ด้านวัฒนธรรมองค์การ ด้านนโยบาย กลยุทธ์ ยุทธวิธี ด้านทรัพยากรทางการบริหารจัดการ และด้านสมรรถนะทางการบริหาร

อภิปรายผล

1. ปัจจัยการบริหารองค์การของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย ในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติปรับปรุงให้ดีขึ้น เนื่องจากวิทยาลัยชุมชนให้ความสำคัญกับการทำงานในหน้าที่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีความเป็นอิสระทางความคิด ให้ความสำคัญกับกฎเกณฑ์และกฎระเบียบ ผู้บังคับบัญชามีวิสัยทัศน์ที่สามารถปฏิบัติงานได้จริง หน่วยงานมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดี มีความรอบรู้และความเข้าใจงานในหน้าที่และงานอื่นที่เกี่ยวข้อง บุคลากรมีความอดทนในการทำงาน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหา การสั่งการหรือการใช้อำนาจต้องผ่านคณะกรรมการผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานมีอำนาจการตัดสินใจอย่างอิสระ เปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจในการบังคับบัญชาและผู้มีความรู้ความสามารถร่วมมือกันในการบริหารองค์การ

สอดคล้องกับผู้อำนวยการและประธานนักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารองค์การว่าเป็นการบริหารเน้นการทำงานเป็นทีม มีการสร้างค่านิยมใหม่ ๆ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกในองค์การ การงานบุคลากรตรงกับความสามารถ การบริหารงานเป็นระบบ มีโครงสร้างของกฎหมายที่ใช้กำกับวิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยชุมชนแบ่งหน้าที่ให้

รับผิดชอบงานในแต่ละด้านแต่ละฝ่าย มีการรายงานผลและควบคุมงานเป็นระบบ มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในดำเนินงานเชื่อมโยงระหว่างเจ้าหน้าที่กับนักศึกษา มีการใช้ความรู้จากหลายศาสตร์มาใช้ในการดำเนินงาน มีการวางแผนการใช้เทคโนโลยีที่เป็นระบบ มีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน มีการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการเรื่องเกี่ยวกับเทคโนโลยี และมีการส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดี มีการฝึกฝนผู้นำ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ ผู้บริหารของวิทยาลัยชุมชนต้องมีความรู้ความสามารถเป็นแบบอย่าง สามารถปกครองข้าราชการและพนักงานราชการได้ มีการกำหนดนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน นโยบายสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้จริง มีการวางแผนในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว บุคลากรมีทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและนักศึกษาเป็นอย่างดี มีความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ บริหารงบประมาณในวิทยาลัยชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการแจกจ่ายทรัพยากรอย่างทั่วถึงทุกแผนก มีการตอบสนองความต้องการของนักศึกษาและประชาชน

จากข้อสรุปข้างต้นจะเห็นได้ว่า วิทยาลัยชุมชนให้ความสำคัญกับกฎเกณฑ์ และกฎระเบียบ และให้ความสำคัญในการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจในการบังคับบัญชาและผู้มีความรู้ความสามารถร่วมมือกันในการบริหารองค์การ เน้นการสั่งการหรือการใช้อำนาจต้องผ่านคณะกรรมการผู้บริหาร มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในดำเนินงานเชื่อมโยงระหว่างเจ้าหน้าที่กับนักศึกษาและประชาชน มีการใช้ความรู้จากหลายศาสตร์มาใช้ในการดำเนินงาน มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆ มีความรอบรู้และความเข้าใจงาน มีนโยบายที่กำหนดขึ้นโดยอาศัยพื้นฐานจากเป้าหมายและแผนกลยุทธ์

ทั้งหมดของหน่วยงาน มีบุคลากรที่มีความสามารถปรับตัว มีทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและนักศึกษา มีการแจกจ่ายทรัพยากรอย่างทั่วถึง มีการตอบสนองความต้องการของนักศึกษาและประชาชน มีการควบคุมดูแลพฤติกรรมของบุคลากร และมีการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การบริหารจัดการที่ดีของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย ในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติปรับปรุงให้ดีขึ้น เนื่องจากวิทยาลัยชุมชนเน้นหลักความโปร่งใส หน่วยงานมีช่องทางให้ประชาชนได้รับโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก สามารถชี้แจงอธิบายต่อสาธารณชนได้ถึงเหตุผลในการตัดสินใจดำเนินงาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม หน่วยงานนำความคิดเห็นจากนักศึกษามาปรับปรุงการทำงานอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับของการปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ในวิทยาลัยชุมชนร่วมกัน และด้านหลักคุณธรรม หน่วยงานให้โอกาสนักศึกษาทุกคนอย่างเท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการต่าง ๆ มีการกำหนดมาตรฐานให้ผู้ปฏิบัติงานยึดถือหลักคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม ผู้บริหารของหน่วยงานพิจารณาความดีความชอบของผู้ปฏิบัติงานโดยยึดหลักความสามารถและผลงาน

สอดคล้องกับผู้อำนวยการและประธานนักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการที่ดีว่า วิทยาลัยชุมชนปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ มีการส่งเสริมความรู้แก่นักศึกษาในเรื่องระเบียบของวิทยาลัย ในการใช้หลักกฎหมาย คือนิติศาสตร์ควบคู่กับรัฐศาสตร์ มีการกำหนดมาตรฐานให้ผู้ปฏิบัติงานยึดถือหลักคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม มีการให้อภัย และผ่อนปรน การเผื่อแผ่ต้องมีความยุติธรรม เสมอภาคทางสังคม วิทยาลัยชุมชนมีช่องทางให้ประชาชนได้รับโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก หน่วยงานมี

การชี้แจงอธิบายต่อสาธารณชนได้ถึงเหตุผลในการตัดสินใจดำเนินงาน มีความโปร่งใสในการบริหารจัดการ มีกฎระเบียบไม่คลุมเครือ

วิทยาลัยชุมชนนำความคิดเห็นจากนักศึกษา มาปรับปรุงการทำงานอยู่เสมอ วิทยาลัยเปิดกว้างรับฟังข้อมูลจากชุมชน หน่วยงานมีมาตรการกำกับดูแลการดำเนินงาน สามารถปกป้องผู้ได้บังคับบัญชาในกรณีที่มีความถูกต้อง มีแผนการดำเนินงานเพื่อรณรงค์ให้นักศึกษาและประชาชนร่วมมือร่วมใจกันประหยัดทรัพยากรในท้องถิ่น หน่วยงานนำแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาความสามารถของบุคลากรมีการส่งเสริมให้บุคลากรผูกพันต่อองค์กร วิทยาลัยชุมชนสนับสนุนให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการความรู้ขององค์กร สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้บริหารบุคลากร มีความรู้ ความเข้าใจกับคำว่าองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา วิทยาลัยชุมชนมีการกระจายงบประมาณไปยังฝ่ายต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ ปฏิบัติงานโดยใช้หลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พรหมวิหาร 4 อริยสัจ 4 อริยมรรคมีองค์ 8 การบริหารแบบมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ ใช้หลักเมตตาธรรม คำจูงใจ มีการนำเทคโนโลยีและการสื่อสารมาใช้ในหน่วยงานเพื่อลดขั้นตอนการทำงาน มีการปรับปรุงเทคโนโลยีให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

จากข้อสรุปข้างต้นจะเห็นได้ว่า วิทยาลัยชุมชนมีการใช้กฎระเบียบในการปฏิบัติงานอยู่บนพื้นฐานของการคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน มีการกำหนดมาตรฐานให้ผู้ปฏิบัติงานยึดถือหลักคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ มีการชี้แจงอธิบายต่อสาธารณชนได้ถึงเหตุผลในการตัดสินใจดำเนินงาน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับของการปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ในวิทยาลัยชุมชน มีมาตรการกำกับดูแลการดำเนินงาน มีการรณรงค์ให้นักศึกษา

และประชาชนร่วมมือร่วมใจกันประหยัดทรัพยากรในท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและนักศึกษา บุคลากรนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้มาใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงาน มีการกระจายงบประมาณไปยังฝ่ายต่าง ๆ และมีการนำเทคโนโลยีและการสื่อสารมาใช้ เพื่อลดขั้นตอนการทำงาน

3. ปัจจัยการบริหารองค์การที่มีผลต่อการบริหารจัดการที่ดีของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มี 4 ด้าน คือ

1. ด้านวัฒนธรรมองค์การ ทั้งนี้จะเป็นเพราะ วิทยาลัยชุมชนให้ความสำคัญกับความรวดเร็วของการตัดสินใจ กฎเกณฑ์และกฎระเบียบการทำงานเป็นทีม มีการจ้างงานคนรุ่นใหม่ที่มีความสามารถเข้ามาทำงาน ให้ความสำคัญกับความชำนาญของเจ้าหน้าที่ และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีความเป็นอิสระทางความคิด

2. ด้านนโยบาย กลยุทธ์ ยุทธวิธี ทั้งนี้จะเป็นเพราะ วิทยาลัยชุมชนมีการกำหนดนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน นโยบายสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้จริง นโยบายกำหนดขึ้นโดยอาศัยพื้นฐานจากเป้าหมายและแผนกลยุทธ์ทั้งหมดของหน่วยงาน มีการกำหนดขอบเขตในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนมีการกำหนดความสามารถในการปฏิบัติงานที่เป็นเอกลักษณ์ในทักษะเฉพาะอย่าง

3. ด้านทรัพยากรทางการบริหารจัดการ ทั้งนี้จะเป็นเพราะวิทยาลัยชุมชนบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ บุคลากรมีทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและนักศึกษาเป็นอย่างดี บุคลากรมีความสามารถปรับตัวในสภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลง มีอาคาร วัสดุอุปกรณ์ใช้อย่างเพียงพอและใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ มียานพาหนะใช้อย่างเพียงพอ มีการสื่อสารที่ชัดเจน

และมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆในการทำงานให้รับรู้/เข้าใจโดยทั่วไป

4. ด้านสมรรถนะทางการบริหาร ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะ วิทยาลัยชุมชน มีการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ มีการควบคุมดูแลพฤติกรรมของบุคลากร มีการแจกจ่ายทรัพยากรอย่างทั่วถึงทุกแผนก มีค่านิยม ธรรมเนียมปฏิบัติร่วมกัน มีการตอบสนองความต้องการของนักศึกษาและประชาชน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ในภาพรวมการบริหารจัดการที่ดีของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทยเป็นไปในทิศทางที่ดี จึงควรสนับสนุนให้วิทยาลัยชุมชนต่าง ๆ นำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารองค์การ และสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการที่ดีอย่างเหมาะสมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ตามลำดับความสำคัญดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) ด้านวัฒนธรรมองค์การ จากผลการศึกษา พบว่า สามารถอธิบายการบริหารจัดการที่ดีของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย ดังนั้น วิทยาลัยชุมชนควรมีนโยบายการทำงานที่รวดเร็ว ควรมีนโยบายให้บุคลากรในวิทยาลัยชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น ควรมีนโยบายที่เคร่งครัดในเรื่องกฎเกณฑ์และกฎระเบียบ การทำงานในหน้าที่ เน้นการทำงานเป็นทีม และมีนโยบายการจ้างงานคนรุ่นใหม่ที่มีความสามารถเข้ามาทำงาน และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีความเป็นอิสระทางความคิดอย่างเต็มที่

2) ด้านนโยบาย กลยุทธ์ ยุทธวิธี จากผลการศึกษา พบว่า สามารถอธิบายการบริหารจัดการที่ดีของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย ดังนั้น วิทยาลัยชุมชนควรถูกกำหนดนโยบายเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน โดยนโยบายที่กำหนด

ขึ้นจะต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานของความต้องการของนักศึกษา ประชาชนในพื้นที่ และบุคลากรในวิทยาลัยชุมชน และวิทยาลัยชุมชนควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกองค์การ มีนโยบาย กลยุทธ์ ยุทธวิธีที่ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ส่งเสริมการกีฬาตั้งแต่ เด็กจนถึงผู้สูงอายุและคนพิการ คุ่มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

3) ด้านทรัพยากรทางการบริหารจัดการ จากผลการศึกษา พบว่า สามารถอธิบายการบริหารจัดการที่ดีของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย ดังนั้น วิทยาลัยชุมชนควรมีนโยบายสร้างบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติให้มากยิ่งขึ้น มีนโยบายสร้างอาคารเรียนที่ทันสมัยวัสดุอุปกรณ์เพิ่มขึ้น และยานพาหนะใช้ในการปฏิบัติงานให้เพียงพอมากกว่านั้นนโยบายควรมีกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน ควรมีนโยบายจัดหางบประมาณโดยมีการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว มีการติดตามประเมินผลแผนงานตลอดจนการใช้งบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพ มีการกำหนดกรอบของเวลาในการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอน และมีการค้นหาวิธีการใหม่ๆในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อลดเวลาหรือใช้เวลาเท่าเดิมแต่ปริมาณและคุณภาพมากขึ้น

4) ด้านสมรรถนะทางการบริหาร จากผลการศึกษา พบว่า สามารถอธิบายการบริหารจัดการที่ดีของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย ดังนั้น วิทยาลัยชุมชนควรถูกกำหนดนโยบายเกี่ยวกับที่มีการตอบสนองความต้องการของบุคลากรและเจ้าหน้าที่ นักศึกษาและประชาชน โดยมีการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่านิยม ธรรมเนียมปฏิบัติร่วมกันและมีการควบคุมดูแลพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ เพื่อก่อให้เกิดความศรัทธา และเชื่อมั่นของนักศึกษาและประชาชน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการที่ดีของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทยนี้ มีข้อจำกัดในหลายประเด็น เช่น ข้อจำกัดในด้านพื้นที่หรือจังหวัดที่มีการสุ่มเสี่ยงต่ออันตราย หรือระยะเวลาในการเก็บข้อมูล งบประมาณ และการเข้าถึงแหล่งข้อมูล ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่ต้องการทำวิจัยในประเด็นนี้ ควรเน้นทำการวิจัยเกี่ยวกับภาพลักษณ์วิทยาลัยชุมชน คุณภาพของนักศึกษาที่ไปปฏิบัติงาน ความพึงพอใจ/ความคิดเห็นของประชาชนทั่วไป และผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อวิทยาลัยชุมชนในพื้นที่เพื่อจะได้มุมมอง และภาพรวมถึงการบริหารองค์การในวิทยาลัยชุมชน และความคาดหวังของประชาชนในการพัฒนาการบริหารจัดการที่ดี และมีประสิทธิภาพที่ตรงกับความต้องการตามสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน

2. การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการที่ดีของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทยนี้ ควรศึกษาเกี่ยว

กับคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารวิทยาลัยชุมชนให้มากกว่านี้ เพราะบุคคลเหล่านี้ ถือได้ว่าเป็นผู้นำที่มีอิทธิพลในเรื่องต่างๆ ในการบริหารจัดการวิทยาลัยชุมชนให้ไปในทิศทางใด และเพื่อยกระดับการศึกษาของประชาชนในท้องถิ่นให้ตรงกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในประเทศไทยให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการพัฒนาในระดับองค์กร ระดับภาครัฐ และระดับประเทศที่ดีต่อไปในอนาคต

3. การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการที่ดีของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทยนี้ ควรมีการวิจัยในอีก 3-6 ปี หรือเท่าที่ต้องการผลการวิจัยนำไปพัฒนาต่อยอดเพราะจะทำให้ทราบประเด็นที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นแล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาต่อยอดงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และควรนำกรอบแนวคิดของผู้วิจัยนำไปศึกษาหน่วยงานอื่นๆ ที่ใกล้เคียงกันต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

- ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์. (2543). *กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีในการปกครองที่ดี (Good Governance)*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). *ระบบการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับจังหวัด: ทำอย่างไรให้เป็นจริง*. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี. (2544). *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.
- สมบูรณ์ ศิริประชัย. (2550). *ธรรมาภิบาลภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ : นัยต่อประเทศไทยใน การสัมมนาทางวิชาการประจำปี 2550 ครั้งที่ 30*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). *คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การ ภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating)*. กรุงเทพฯ: พรินเียร์ โพร.
- สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์. (2549). *รายงานวิจัยเรื่องประชาชนและธรรมาภิบาล: การสำรวจทัศนคติของคนไทยในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). *คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน. (2548). *การจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน.
